

KÄSITYÖN VALINTOJEN KEHTYS VIIMEISEN VUOSIKYMMENEN AIKANA

Manne Kallio ja Antti Hilmola
Helsingin yliopisto

Ainedidaktinen symposiumi
13.2.2026

JOHDANTO

Miten käsityön opetuksen järjestämistapa muuttui vuoden 2014 tuntijako- ja opetussuunnitelmauudistuksen myötä?

Tuntijako minimi:

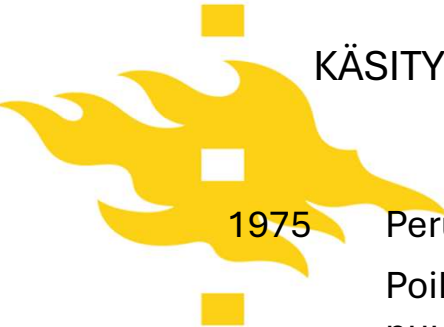
- 2016: 1-4lk = 4h, 5lk-9lk (tn / ts) = 7h, yht.11h
- 2016/2017 alkaen: 1-2lk = 4h, 3-6lk = 5h, 7lk-9lk = 2h, yht 11h

7-9lk valinnaisuus: taito- ja taideaineiden opetusaika (5h) sekä kaikkien oppiaineiden valinnainen oppimäärä (1-9lk = 9h)

Kouluissa/kunnissa erilaisia toteutustapoja:

- 7lk 2vvt jaettu lukukausittain, jaksoittain tai opetuskerroittain tn/ts, myös yhteistä tai samansisältöistä käsityötä järjestetään
- Vaihtelevan pituisia projektioppimisjaksoja, joissa oppilaat voivat opiskella tn/ts tiloissa tarkoituksenmukaisesti vaihdellen tietyin rajoituksin
- Joissakin kouluissa/kunnissa yksi valinnaisaineiden vvt on sidottu 7lk:n käsityöhön
- Oppilas voi valita taitai-opetusajan käsityötä ja lisäksi käsityöhön liittyvän valinnaisen, mutta joissain kouluissa on rajoituksia: jos on taitai käsityö, ei voi lisäksi valita valinnaista käsityötä

KÄSITYÖOPPIAINEEN SÄÄDÖSPERUSTA PERUSKOULUN AIKAKAUDELLA

-
- 1975 Peruskoulu-uudistus: kaksi oppiainetta, nimittäin tekninen työ ja tekstiilityö.
Poikien kansalaiskoulun käsityöstä tehtiin tekninen työ, johon sisällytettiin metallityö, puutyö sekä kone- ja sähköoppi, ja ammattipiirustuksesta tuli tekninen suunnittelu.
- 1985 Paikalliset opetussuunnitelmat (valtakunnallisesti ops-perusteet)
- 1994 Käsityö: tekninen käsityö ja tekstiilikäsityö muodostavat oppiainekokonaisuuden
- 1998 Perusopetuslaki: käsityö yhdeksi oppiaineeksi POL (628/1998, 11§), asetus (1345/2001, §6)
- 2004 Käsityön yhteiset opetussuunnitelman perusteet (POPS 2004)
- 2005 Koulutusvastuuasetuksen muutos: käsityön opettajan koulutusvastuu HY, TY, ISY ja ÅA (aiemmin erikseen käsityökasvatus: TY ja ÅA; käsityötiede: HY ja ISY)
- 2013 Viimeisin koulutusvastuuasetuksen muutos: käsityökasvatuksen koulutusala lakkautettiin, jäi vain käsityötieteen koulutusala ja vastuu HY, TY, ISY ja ÅA
- 2014 POPS: tekninen työ ja tekstiilityö on ilmaistu työtavoiksi

SAMANSISÄLTÖINEN, YHTEINEN JA YHTENÄINEN KÄSITYÖ

Samansisältöinen käsityö tarkoittaa sitä, että kaikki oppilaat opiskelevat 50% teknistä työtä ja 50% tekstiilityötä.

Yhteinen käsityö tarkoittaa sitä, että tytöt ja pojat opiskelevat käsityötä sekaryhmissä.

Yhtenäinen käsityö tarkoittaa sitä, että teknistä työtä ja tekstiilityötä opiskellaan samanaikaisesti.

Monimateriaalinen käsityö tarkoittaa sitä, että oppimistehtäviä tulisi toteuttaa useammasta kuin yhdestä materiaalista. Tämä ei tarkoita tekstiilityön ja teknisen työn tai niiden materiaalien yhdistämistä, ellei se ole jossain tapauksessa tarkoituksenmukaista.

TUTKIMUSTEHTÄVÄ JA KYSYMYKSET

Tutkimuksen tehtävänä on tarkastella käsityön valinnaisen oppimäärän kehitystä viimeisen vuosikymmenen aikana.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten käsityön opetus on järjestetty kouluissa?
2. Miten eri tavoin järjestetyn käsityönopetuksen valinnat ovat kehittyneet?

AINEISTOT

1. Vuoden 2018 otos: 164 koulua, joissa 56.054 oppilasta
2. Vuoden 2019 otos: 117 koulua, joissa 41.769 oppilasta
3. Vuoden 2025 otos: 97 koulua, joissa 32.843 oppilasta
4. Opetushallituksen tietopalvelu Vipunen ja Koulutuksen tilastollinen vuosikirja

KÄSITYÖN VALINTOJEN KEHITYS TUNTIJAKO- JA OPETUSSUUNNITELMAUUDISTUKSEN ALUKSI

Käsityön valinnat vähentyivät 39 % vuodesta 2017 vuoteen 2018.

Ja edelleen vähennystä 14% vuodesta 2018 vuoteen 2019

Kokonaisvähennys vuodesta 2017 vuoteen 2019 (yhdistetyn aineiston mukaan) = 43%

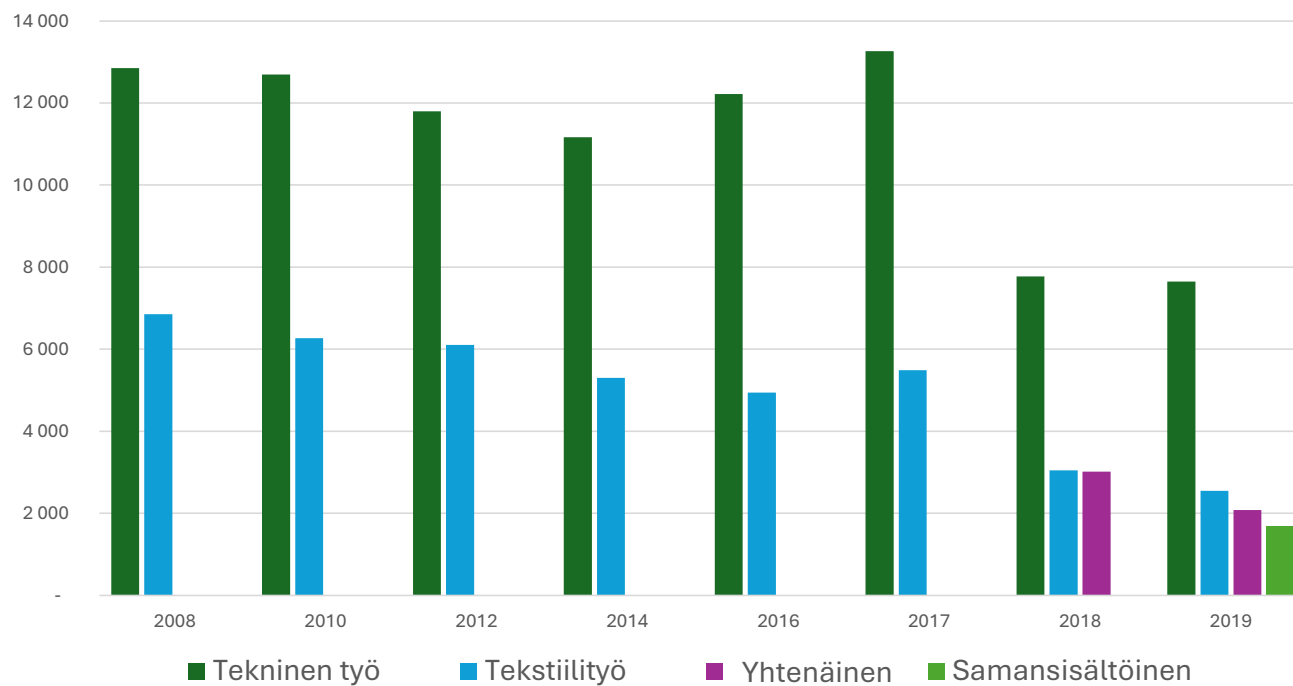
Tekninen työ: - 59%

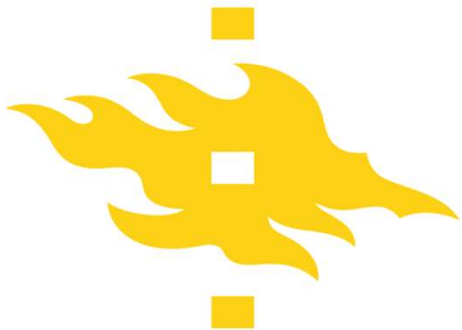
Tekstiilityö: - 70%

KÄSITYÖN VALINTOJEN KEHITYS TUNTIJAKO- JA OPETUSSUUNNITELMAUUDISTUKSEN ALUKSI

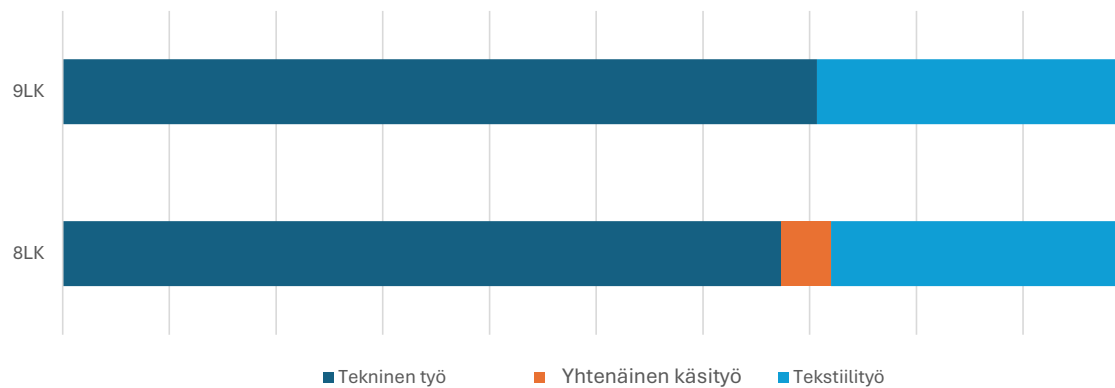
Käsityötä valinnaisaineena opiskelleet oppilaat

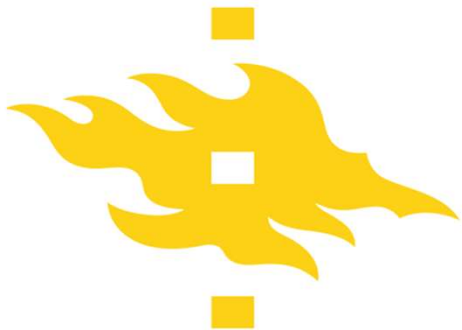

Miten käsityön opetus on järjestetty kouluissa? - VUONNA 2018

KÄSITYÖN VALINTOJEN OSUUDET 8. JA 9. LUOKILLA

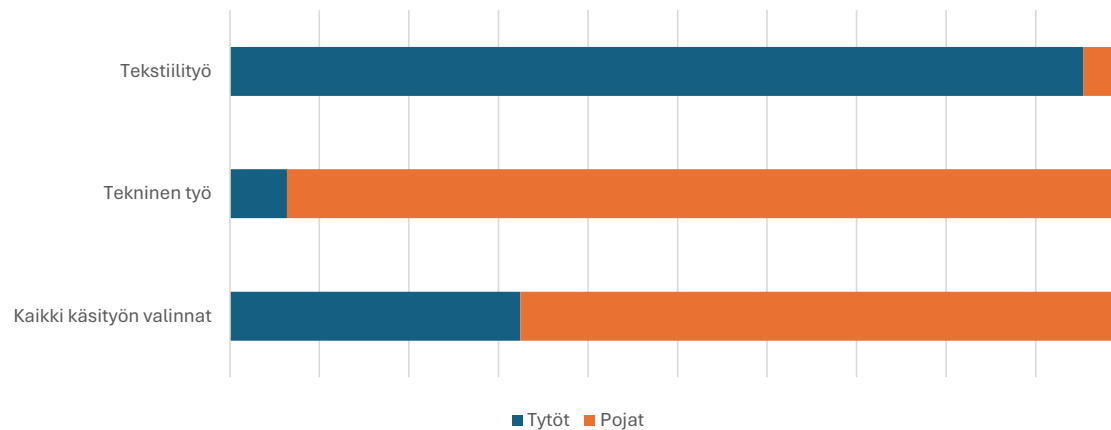

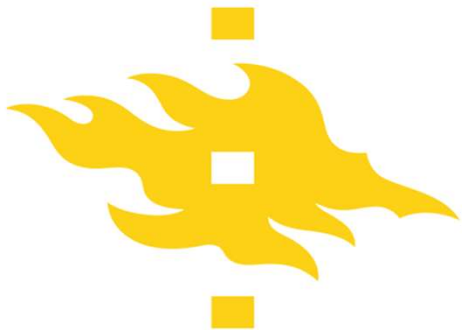
	8LK	9LK
Tekninen työ	67,3 %	70,7 %
Yhtenäinen käsityö	4,7 %	0,0 %
Tekstiilityö	28,0 %	29,3 %

Miten käsityön opetus on järjestetty kouluissa? - VUONNA 2018

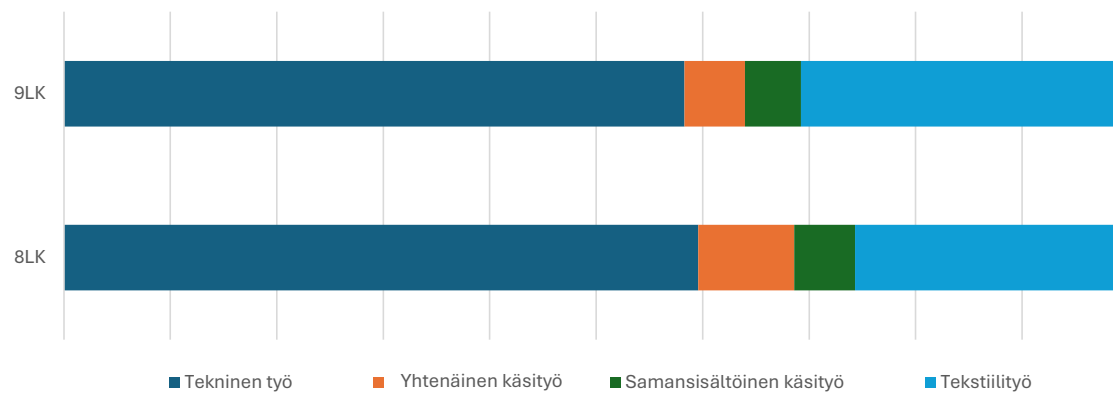
KÄSITYÖN VALINTOJEN JAKAUMA 9. LUOKALLA

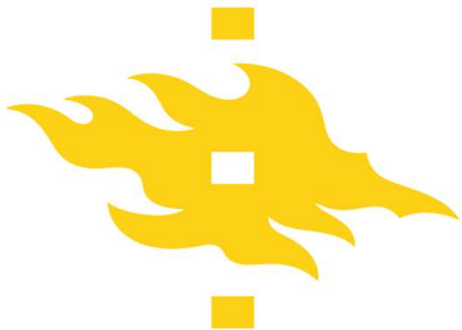

Miten käsityön opetus on järjestetty kouluissa? - VUONNA 2025

KÄSITYÖN VALINTOJEN OSUUDET 8. JA 9. LUOKILLA

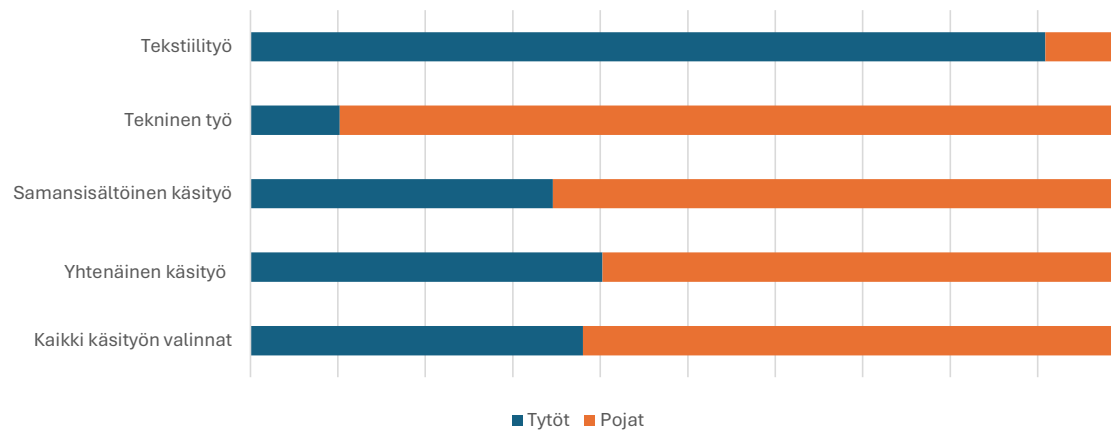

	8LK	9LK
Tekninen työ	59,6 %	58,3 %
Yhtenäinen käsityö	9,0 %	5,7 %
Samansisältöinen käsityö	5,7 %	5,3 %
Tekstiilityö	25,7 %	30,8 %

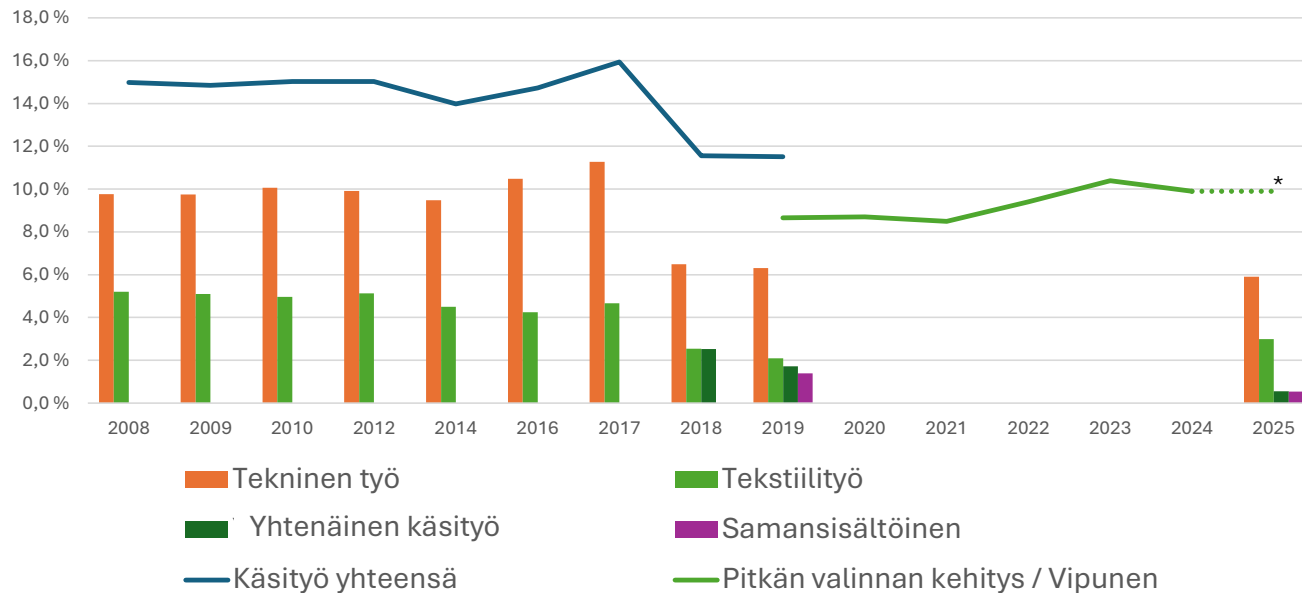
Miten käsityön opetus on järjestetty kouluissa? - VUONNA 2025

KÄSITYÖN VALINTOJEN JAKAUMA 9. LUOKALLA

Miten eri tavoin järjestetyn käsityönopetuksen valinnat ovat kehittyneet?

Käsityötä valinnaisaineena opiskelleiden oppilaiden osuus

* Vuoden 2025 tilastotietoja ei ole vielä julkaistu
2008-12 Koulutuksen tilastollinen vuosikirja
2014-16 Opetushallinnon tietopalvelu Vipunen